

SUOMEN ELFI OY:N LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON EHDOTUKSIIN:

U 6/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja U 7/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista

Suomen ELFI (ELFI) kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua komission talvipaketin yhteydessä julkaistuista sähkösisämarkkinoita koskevasta direktiivistä ja asetuksesta.

Komission talvipaketti on lähtökohtaisesti tehty keskieuropalaisen sähkömarkkinamallin mukaisesti. Tämä on ongelmallista Suomelle erityisesti seuraavista syistä.

1. Sähkön hintasuojuuksiin liittyvän finanssimarkkinan rooli on Keski-Euroopassa erilainen ja vähäisempi kuin Suomessa. Sähkön käyttäjien aktiivisuus toimia suoraan sähkö hintasuojausmarkkinoilla on vähäisempi.
2. Suuretkin sähkönkäyttäjät ovat osana sähkönmyyjien sähkötasetta, ne eivät toimi itsenäisesti yhtä laajasti sähkön eri markkinapaikoilla kuten Suomessa.

Talvipaketissa on rakenteellinen haaste.

Sähkömarkkinoiden tehokkaan toiminnan kannalta on hyvin vahingollista, jos edellisenä vuorokautena laskettavan sähköenergiaan liittyvän markkinapaikan vaaditaan toimivan samalla tavalla ja ehdoilla kuin käyttötunnin aikana toimivan sähkötehomarkkinan.

Sähköenergiamarkkinan, eli vuorokausimarkkinan, ei tarvitse taata sähkön käyttäjille kaikkea pyydettyä energiamäärää hinnalla millä hyvänsä. Markkinan ensisijainen tarkoitus on kilpailun kautta muodostaa luotettava markkinahinta sähkölle. Sähkön käyttäjille riittää esim. 97% saanto pyydetystä määrästä kulutushuippujen aikana, poikkeustilanteissa, jolloin puuttuva ostoenergia hoidetaan kuntoon lyhytaikaisin energiansäästötoimin tai intra-day (elbas) markkinalta ostaen.

Sähkötehomarkkinaa hallinnoi kantaverkkoyhtiö ja siellä markkinoilta tulee saada hintaohjauksella maksitarjonta. Kyse on markkinaehtoisesta sähköjärjestelmän vakaudesta, toimitusvarmuudesta.

U 6/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä

ELFI pitää Suomen kantaa direktiiviin hyvänä ja kannatettavana.

Hieman ihmetystä aiheuttaa, että kantaverkonhaltijalla tulisi säilyä mahdollisuus omistaa nopeita, 15 minuutissa aktivoituvia häiriöreservejä. Ymmärrämme hyvin nopeiden häiriöreservien roolin keskeisenä osa toimitusvarmuuden ylläpitoa ja siirtojen hallintaa. Sekin on selvää, että näiden resurssien tulee olla operatiivisesti järjestelmävastaavan hallinnassa. Omistuksen suhteen tulisi olla muitakin kustannustehokkaita vaihtoehtoja tarjolla. Olisiko omistajana valtion täysin omistama erillinen reserviyhtiö vähemmän luotettava, tuskin.

Keski-Euroopassa omistusrakenteet ja luottamus eri sähkömarkkinaosapuolten välillä poikkeaa merkittävästi Suomesta. Järjestelmävastuuseen liittyvissä muutoksissa Suomen kanta on yllättävänkin tiukka, kun verrataan mahdollisiin kustannuksia lisääviin sähkömarkkinamuutoksiin. Suomen yleisen kilpailukyvyn kannalta sähkömarkkinan tehokkuudella ja toimivalla markkinarakenteella on huomattavasti suurempi rooli kun reserveiden omistuksella.

U 7/2017 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähkön sisämarkkinoista

Suomen Sähkökäyttäjät ry:n näkökulmasta taloudellisten vaikutusten arviointi U 7/2017-kirjelmässä on riittämätöntä, eikä täten anna oikeaa kuvaa eduskunnalle komission ehdotukseen sisältyvästä kokonaiskustannustasosta Suomen elinkeinoelämälle.

5.2 Taloudelliset vaikutukset

... Ehdotus markkinapaikkojen hintakattojen nostamista vähintään yhtä suureksi kuin oletettu hinta, jonka kuluttajat olisivat valmiita maksamaan sähkökatkon välttämisestä, lisääisi kuluttajien riskiä sähkön hintavaihtelulle ja lisääisi sähkönhankinnan kustannuksia. Toisaalta jos korkeampi hinta johtaisi kysynnän suurempaan joustavuuteen, voitaisiin välttää erilliset investoinnit joustavaan kapasiteettiin.

Suomen Sähkökäyttäjät ry:n analyysi hintakattojen nostamisesta osoittaa, että vuotuiset hintakustannukset finanssituotteiden osalta tulevat olemaan suomalaisille sähkökäyttäjille jopa 500 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä on kohtuuton kustannusrasite.

Kyseinen maksimihintatason korotus ei tule kannustamaan uusiin sähköntuotannon investointeihin, mutta tulee heikentämään Suomeen suunniteltavien investointien kannattavuutta globaalisti ja haittaa merkittävästi nykyisten sähköenergiaa runsaasti käyttävien teollisuusalojen kansainvälistä kilpailukykyä.

ELFI ehdottaa Suomen kannaksi sähkön hintakattojen korottamin vastustamista nykyisestä 3000 eurosta/ MWh sekä uusien kattohinnan korotusmekanismien vastustamista vuorokausimarkkinoiden osalta.

Suomen ELFIN ehdotus muutokseksi u-kirjeeseen

6 Valtioneuvoston kanta

~~Kunkin markkinapaikan~~ Päivän sisäisten markkinoiden, intra-day ja säätösähkö, hintakatot tulee asettaa riittävän korkeiksi, jotta ne eivät rajoita eri resurssien osallistumista ~~eri päivän sisäisille~~ markkinapaikoille. Valtioneuvosto vastustaa sähkön hintakattojen korottamista tai korotusmekanismin luomista vuorokausi-markkinoiden osalle nykyisestä hintatasosta ~~[suhtautuu kuitenkin epäillen saman hintakaton käyttämiselle kaikilla markkinapaikoilla]~~. Hintakattoja asetettaessa tulee huomioida eri markkinapaikkojen rooli järjestelmän tasapainon luomisessa. Kuluttajilla ja tuottajilla tulee olla riittävät markkinaehtoiset mahdollisuudet suojautua sähkön hinnanvaihteluita vastaan kahdenvälisin sopimuksin tai finanssituotteiden avulla. Suojautuminen markkinoiden systeemihintaan ja aluehintaeroon perustuvien tuotteiden avulla tulee olla mahdollista myös jatkossa. Suomen nykyistä, tunnin mittaista taseselvitysjaksoa lyhyempään jaksoon siirtymisessä siirtymäajan tulee olla riittävän pitkä, jotta älyverkkoihin jo runsaasti investoineet maat, kuten Suomi, välttyisivät kariutuneilta kustannuksilta. Komission esittämä siirtymäaika vuoteen 2025 15 minuutin taseselvitysjaksoon siirtymisessä onkin vähimmäisvaatimus Suomelle.

Kunnioitavasti

Suomen Sähkökäyttäjät ry ja Suomen ELFi Oy
Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja